

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 27 marca 2026 roku

Sprawa: interpelacja nr 15508 posa Grzegorza Matusiaka
Znak sprawy: ST3.054.5.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelacje nr 15508 posa Grzegorza Matusiaka w sprawie dochodów Miasta Jastrzębie-Zdrój w 2026 r., proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.

Na 2026 rok dochody wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, w tym dla Miasta Jastrzębie-Zdrój, zostały ustalone na podstawie przepisów ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹ (dalej: „ustawa”) oraz ustawy z dnia 5 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego².

Nowy system finansowania jednostek samorządu terytorialnego powstał aby zobiektywizować obliczanie środków finansowych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Finansowanie samorządów opiera się na zastosowaniu algorytmów wykorzystujących obiektywne, mierzalne za pomocą danych statystycznych parametry, co zapewnia przejrzystość, obiektywność i adekwatność kryteriów podziału środków. Racjonalne i algorytmiczne naliczanie środków finansowych dla każdego samorządu oznacza, że kwota finansowania jest wynikiem zastosowania parametrów charakteryzujących daną kategorię jednostek samorządu terytorialnego, które pozwalają na obiektywne ustalenie dochodów wszystkich jednostek zaliczanych do danej kategorii.

¹ Dz.U. poz. 1572, z późn. zm.

² Dz.U. poz. 1659

Warto też dodać, że przepisy zarówno poprzednio obowiązującej, jak i nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego nie zawierają regulacji, które gwarantują każdej jednostce samorządu terytorialnego bezwarunkowy i automatyczny ponad inflacyjny wzrost ich dochodów w każdym następnym roku, w oderwaniu od wyników zastosowanych algorytmów.

Dochody poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego są naliczane na podstawie ich indywidualnych danych, takich jak:

- liczba ludności,
- dochody podatników podatków PIT i CIT odpowiednio zamieszkałych/mających siedzibę na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego,
- dochody z podatków lokalnych,
- wydatki majątkowe,
- wartości determinant, czyli danych statystycznych, otrzymanych z GUS, wykorzystywanych do obliczania potrzeb wyrównawczych.

W każdej jednostce samorządu terytorialnego występują pomiędzy latami zmiany wartości danych, co wpływa na wzrost lub spadek dochodów w kolejnych latach.

Jak wskazano wyżej, system finansów samorządu terytorialnego jest oparty na konkretnych parametrach i jeżeli te parametry się zmieniają, to ma to wpływ na poziom dochodów jednostki. Dlatego też nawet sąsiednie samorzady mogą mieć różny wzrost dochodów.

Pragnę dodać, że Ministerstwo Finansów przygotowało opracowanie, które pozwoli każdej jednostce samorządu terytorialnego na samodzielną analizę procesu naliczenia dochodów i tym samym przyczyni się do pogłębienia wiedzy wśród samorządów o rozwiązaniach zawartych w nowej ustawie obowiązującej od 2025 r. Na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (ścieżka: *Ministerstwo Finansów / Co robimy / Budżety jednostek samorządu terytorialnego / Kwoty i wskaźniki / 2026 r. / Kwoty dochodów jednostek samorządu terytorialnego na rok 2026, potrzeby finansowe podlegające sfinansowaniu oraz szczegółowe dane wykorzystane do ich obliczenia*) zostały zamieszczone:

- dane dotyczące dochodów JST na 2026 r. oraz szczegółowe dane kalkulacyjne,
- dane dotyczące dochodów w 2025 r. będące podstawą naliczania dochodów na 2026 r.,
- objaśnienia dotyczące ustalenia dochodów JST na rok 2026, w których – na przykładzie wybranej gminy A – został zaprezentowany algorytm wyliczania dochodów gminy, zgodnie z ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wraz ze szczegółową instrukcją obliczenia waloryzacji dochodów podatników podatku PIT i CIT, poszczególnych potrzeb finansowych, kwoty kalkulacyjnej oraz korekty z tytułu zamożności na rok 2026.

Warto też dodać, że w 2026 r. jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać dodatkowe środki w wyniku podziału rezerwy na uzupełnienie dochodów. Zgodnie bowiem z art. 34 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa tworzy się rezerwę na uzupełnienie dochodów samorządów,

która na rok 2026 została zaplanowana w kwocie ponad 2,2 mld zł. Podział tej rezerwy nastąpi w trakcie roku 2026 na podstawie kryteriów opracowanych przy udziale strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. JST, po spełnieniu ustalonych kryteriów, może uzyskać w roku 2026 dodatkowe środki z omawianej rezerwy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że skutki wdrożenia nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego są monitorowane, a prace nad oceną funkcjonowania ustawy dotyczące wszystkich jej aspektów są prowadzone we współpracy strony rządowej i samorządowej.

Zgodnie z art. 119 ustawy, minister właściwy do spraw finansów publicznych został zobowiązany do przedłożenia, w terminie do dnia 30 czerwca 2026 r., reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego informacji o skutkach obowiązywania ustawy wraz z ewentualnymi propozycjami zmian.

W odpowiedzi na postawione w interpelacji szczegółowe pytania wyjaśniam:

ad. części A. Metodologia wyliczeń i dane źródłowe

Obowiązująca od 2025 r. ustawa zmieniała sposób ustalania dochodów samorządów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT).

Dochody samorządów z tytułu udziałów w podatku PIT i w podatku CIT, obliczane są jako określony ustawowo procent dochodów podatników odpowiednio zamieszkałych/mających siedzibę na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego.

Dochody podatników podatku PIT określa art. 2 pkt 1 ustawy i są to:

- a) dochody podatników podatku dochodowego od osób fizycznych, stanowiące różnicę między osiągniętymi przychodami a poniesionymi kosztami uzyskania przychodów, do których mają zastosowanie zasady opodatkowania, o których mowa w art. 27 lub art. 30c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych³,
 - b) kwalifikowane dochody, o których mowa w art. 30ca ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - c) kwota odpowiadająca 14% przychodów podatników objętych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, do których mają zastosowanie zasady opodatkowania określone w ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne⁴
- bez uwzględnienia dochodów (przychodów) wolnych (zwolnionych) od podatku.

Metodologię wyliczenia dochodów z tytułu udziału w podatku PIT określa **art. 11 ustawy**. Kwotę rocznego dochodu jednostki samorządu terytorialnego z tytułu

³ Dz.U. z 2024 r. poz. 226, 232, 854, 858, 859 i 863

⁴ Dz.U. z 2024 r. poz. 776 i 863

udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych ustala się, mnożąc, zwaloryzowane dochody podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego za rok bazowy przez odpowiednią wysokość udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych. Dochody podatników podatku dochodowego od osób fizycznych waloryzuje się według wzoru określonego w ust. 2 art. 11 ustawy.

Dochody podatników podatku CIT określa **art. 2 pkt 2 ustawy** i są to dochody podatników podatku dochodowego od osób prawnych pomniejszone o dochody (przychody) wolne (zwolnione) od podatku.

Metodologię wyliczenia dochodów z tytułu udziału w podatku CIT określa **art. 12 ustawy**. Kwotę rocznego dochodu jednostki samorządu terytorialnego z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych ustala się, mnożąc, zwaloryzowane dochody podatników podatku dochodowego od osób prawnych mających siedzibę na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego za rok bazowy przez odpowiednią wysokość udziału w podatku dochodowym od osób prawnych.

Dochody podatników podatku dochodowego od osób prawnych waloryzuje się według wzoru określonego w ust. 2 art. 12 ustawy.

Wysokość udziału w podatkach dochodowych dla poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego została określona w **art. 8 ustawy**, tj.:

Wysokość udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wynosi dla:

- 1) gminy - 7,0 %,
- 2) miasta na prawach powiatu - 8,6 %,
- 3) powiatu - 2,0 %,
- 4) województwa - 0,35 %

- dochodów podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego.

Wysokość udziału w podatku dochodowym od osób prawnych wynosi dla:

- 1) gminy - 1,6 %,
- 2) miasta na prawach powiatu - 2,2 %,
- 3) powiatu - 1,7 %,
- 4) województwa - 2,3 %

- dochodów podatników podatku dochodowego od osób prawnych posiadających siedzibę na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego.

Na 2026 rok do wyliczeń dla wszystkich JST, w tym dla Miasta Jastrzębie-Zdrój, zostały przyjęte następujące dane:

- dochody podatników podatku PIT i CIT zawarte w złożonych za rok 2024 zeznaniach podatkowych, według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r. (art. 13 ustawy),
- wartość wskaźnika waloryzacji dochodów podatników podatku PIT w wysokości 114,9%,

- wartość wskaźnika waloryzacji dochodów podatników podatku CIT w wysokości 114,3%.

Zgodnie z art. 14 ustawy, jeżeli podatnik podatku CIT posiada zakład (oddział) położony na obszarze JST innej niż JST, na obszarze której ma siedzibę, w celu ustalenia dochodu JST z tytułu udziału w podatku CIT, dochód tego podatnika rozdziela się między JST proporcjonalnie do liczby osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w zakładzie (oddziale) położonym na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego. Przepis stosuje się odpowiednio do spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej oraz zakładów (oddziałów) tych spółek.

W przypadku podatnika podatku dochodowego od osób prawnych prowadzącego działalność poprzez położony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zagraniczny zakład (oddział) część dochodu tego podatnika rozdziela się między jednostki samorządu terytorialnego, na obszarze których wykonują prace, na podstawie umowy o pracę, osoby zatrudnione przez tego podatnika lub przez jego zagraniczny zakład (oddział), proporcjonalnie do liczby osób zatrudnionych przez niego lub ten zagraniczny zakład (oddział) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie przywołanych powyżej zasad zostały obliczone dochody także dla Miasta Jastrzębie-Zdrój na 2026 r.

ad. części B. Nieprawidłowości w bazach danych i korekty CIT

W 2025 r. na poziomie Ministerstwa Finansów została przeprowadzona analiza danych znajdujących się w bazach danych Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Zidentyfikowano nieprawidłowości związane z danymi z informacji CIT8-ST/CIT-ST. Szczegółowa analiza danych podatkowych w zakresie CIT za lata 2021-2022 wykazała m.in. błędy w deklaracjach złożonych przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych.

Podatnicy często składali za ten sam rok kilka informacji na różnych formularzach, np. CIT-ST i CIT-8ST (CIT-ST przestał obowiązywać w 2022 r., mimo to podatnicy wciąż z niego korzystali).

Dodatkowo w wyniku przeprowadzonych czynności sprawdzających lub kontroli podatkowych organów KAS część deklaracji została anulowana lub zmienione zostały dane w deklaracjach. Zdarzały się także sytuacje, gdy podatnicy CIT błędnie wpisywali w deklaracjach podatkowych nazwę gminy lub typ gminy (istnieją bowiem gminy o tej samej nazwie, ale różnych typach: miejska, wiejska). Podatnicy w składanych deklaracjach nie uwzględniali także zmian w podziale administracyjnym kraju, w tym zmiany granic i nazwy gmin. Do tego doszły zmiany w systemach informatycznych gromadzenia danych.

Obecnie proces pobierania danych z zakresu podatku dochodowego od osób prawnych został zmodyfikowany i przeniesiony do nowego systemu, a wszelkie błędy w skrypcie pobierającym dane zostały poprawione.

W dalszym ciągu w Ministerstwie Finansów prowadzone są prace nad rozwojem systemów informatycznych, które w przyszłości pozwolą na lepszą

weryfikację wszystkich deklaracji składanych przez podatników, w tym także informacji CIT-8ST.

Pragnę podkreślić, że aktualizacja danych w zakresie podatku CIT za lata 2021-2022 nie miała wpływu na ustalenie dochodów z tytułu udziału w CIT na rok 2026, bowiem podstawą do ich obliczenia były dane za 2024 r.

Dochody podatników podatku CIT z terenu Miasta Jastrzębie-Zdrój:

- w 2022 r., będące podstawą do obliczeń na 2025 r., wynosiły 8 332 mln zł (po waloryzacji 10 790 mln zł),
- w 2024 r., będące podstawą do obliczeń na 2026 r., wynosiły 678 mln zł (po waloryzacji 774,9 mln zł), czyli były niższe o 7 654 mln zł, tj. o 92%.

Zatem to dochody podatników, a nie zmiany ustawowe przełożyły się na dochody Miasta Jastrzębie-Zdrój z omawianego tytułu.

Na 2026 rok dla Miasta Jastrzębie-Zdrój została wyliczona kwota z tytułu udziału w podatku CIT w wysokości 17 mln zł, tj. 2,2% zwaloryzowanych dochodów podatników podatku CIT za 2024 r.

ad. części C. Korekty redystrybucyjne i „zamożność gminy”

Na rok 2026 dochody Jastrzębia-Zdroju nie podlegały korekcie z tytułu zamożności, ponieważ dochody Miasta w relacji do przeliczeniowej liczby jego mieszkańców stanowiły 71,2% średnich dochodów wszystkich miast na prawach powiatu.

Zgodnie z art. 32 ustawy, kwota dochodów jednostki samorządu terytorialnego na rok budżetowy podlega korekcie z tytułu zamożności, jeżeli dochody JST w relacji do przeliczeniowej liczby mieszkańców tej JST są wyższe od 120% dochodów w relacji do przeliczeniowej liczby mieszkańców odpowiedniej kategorii JST.

W związku z powyższym, wskazane w interpelacji skutki korekty z tytułu zamożności na rok 2026 rzędu ok. 122 mln zł są niezgodne ze stanem faktycznym i prawnym. Należne dochody na 2026 rok Miasta Jastrzębia-Zdroju są niższe o 22,3 mln zł (4,3%) niż dochody otrzymane w 2025 roku.

Należy jednak mieć na uwadze, że rok 2025 był rekordowy jeżeli chodzi o dochody przekazane do jednostki. Były one znacząco wyższe niż dochody przekazane w 2024 r. Dochody obliczone i przekazane w 2025 r. na podstawie nowej ustawy były wyższe o 103 mln zł (25%) niż dochody przekazane w roku 2024, obliczone wg ustawy z 2003 r.

Dochody samorządów z tytułu udziału w podatku PIT oraz udziału w podatku CIT obliczane są jako określony ustawowo procent dochodów podatników z terenu danej jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku, gdy zwiększone dochody z tytułu udziałów w podatkach PIT i CIT są niewystarczające na pokrycie potrzeb finansowych określonych w ww. ustawie, to jednostki samorządu terytorialnego otrzymują subwencję ogólną z budżetu państwa.

Subwencja ma charakter uzupełniający wobec podstawowych dochodów JST, opierających się głównie na udziałach w podatkach PIT i CIT.

Niższe dochody z tytułu udziałów w PIT lub w CIT wpływają na obniżenie wskaźnika zamożności, co powoduje wzrost potrzeb wyrównawczych i w konsekwencji większą subwencję ogólną.

W związku z tym nie występuje ryzyko połączenia gwałtownego spadku dochodów z tytułu udziału w podatku CIT i potrzeb wyrównawczych. Przeciwnie, gdy spadają dochody z podatku CIT, rosną potrzeby wyrównawcze i subwencja. Dzięki temu jednostki, które dotknął spadek dochodów z podatków mogą liczyć na wyższą subwencję, która, przynajmniej w dużej części, zrównoważy ten spadek.

Opisany mechanizm wystąpił w przypadku Jastrzębia-Zdroju, które w 2025 r. nie otrzymało subwencji ogólnej w związku z ponadprzeciętnym wzrostem dochodów podatkowych, natomiast w 2026 r. zmniejszyły się jego dochody z podatku CIT, co spowodowało naliczenie subwencji ogólnej.

ad. części D. Stabilność systemu i mechanizmy naprawcze

Jak wyjaśniono na wstępie, obowiązujący system finansowania jednostek samorządu terytorialnego opiera się na zastosowaniu algorytmów, które zapewniają obiektywne obliczanie środków finansowych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego.

Konstrukcja ustawy gwarantuje, że niższe dochody JST wynikające z niższych dochodów, np. z tytułu udziałów w podatków PIT lub CIT, w znacznej części są kompensowane subwencją ogólną wynikającą ze zwiększonych potrzeb wyrównawczych.

W związku z tym, że dochody na rok 2026 dla Miasta Jastrzębie-Zdrój zostały wyliczone przez Ministerstwo Finansów zgodnie z przepisami obowiązującej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, nie można mówić o stracie finansowej.

Ponadto, jak wspomniano na początku, zwiększenie dochodów JST może nastąpić w wyniku przyznania środków z rezerwy na uzupełnienie dochodów, o której mowa w art. 34 ustawy. Kryteria podziału rezerwy zaproponowane przez stronę samorządową mogą uwzględniać m.in. poziom dochodów na jednego mieszkańca w relacji do średnich dochodów danej kategorii JST⁵.

ad. części E. Straty miasta i odpowiedzialność państwa

Zgodnie z przepisami przejściowymi ustawy z dnia 1 października 2024 r. dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzającymi reformę dochodów jednostek samorządu terytorialnego, dochody JST z tytułu udziału w podatku CIT na rok 2025 zostały ustalone na podstawie danych zawartych w złożonych za rok 2022 zeznaniach podatkowych, według stanu na dzień 10 marca 2024 r. (art. 79 ust. 1 ww. ustawy).

⁵ Art. 34 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

Aktualizacja danych w zakresie podatku CIT spowodowała przeliczenie dochodów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2024 i 2025, z uwzględnieniem nowych danych ustalonych na dzień 30 czerwca 2025 r. Wykorzystanie danych według stanu na ten dzień przewiduje ustawa z dnia 5 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Przyjęcie tych danych do obliczenia dochodów z tytułu udziału w CIT ma charakter incydentalny i jednorazowy.

W wyniku przeliczenia okazało się, że część jednostek otrzymała zbyt wysokie dochody, a część zbyt niskie. Jednostki, które otrzymały za niskie dochody, otrzymają wyrównanie w 2026 r. W budżecie państwa została zaplanowana rezerwa celowa w wysokości 1,4 mld na wyrównanie dochodów JST za lata 2024 i 2025 w związku z aktualizacją bazy danych w zakresie podatku CIT.

Propozycja podziału ww. rezerwy celowej została pozytywnie zaopiniowana przez przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego 24 lutego 2026 r.

Jednostki, które otrzymały zawyżone dochody z tytułu udziału w podatku CIT nie będą musiały ich zwracać. W wyniku aktualizacji dochodów podatników podatku CIT ustalono, że Miasto Jastrzębie-Zdrój powinno otrzymać w 2025 roku dochody niższe o 16,8 mln zł jednak kwoty tej nie musi zwracać.

Dlatego też nie można mówić o realnej, wymiernej stracie finansowej Miasta Jastrzębie-Zdrój.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów